

Veelkleurigheid. Het woord klinkt vrolijk en zonnig. We kunnen het associëren met de regenboog of met de jas van Jozef. De jas is aantrekkelijk en wekt jaloezie. Het is evenwel niet vanzelfsprekend dat een veelkleurige gemeente zo hoopgevend is als een regenboog en zo aantrekkelijk als Jozefs jas.

Hoop in de veelkleurige gemeente

Hetty Boersma

Mw. ds. H. Boersma is predikant van de protestantse wijkgemeente (i.w.) Hoogeveen Oost

Veel protestantse wijkgemeenten zijn veelkleurig. Ook in Hoogeveen-Oost is dat zo. Ik denk in de eerste plaats aan de verschillen in inkomen, opleiding en leeftijd. Ook qua geloofsbeleving zijn de verschillen in deze wijkgemeente vrij groot. Voor de federatie was het voor de verschillende hervormde en gereformeerde wijkgemeenten nog mogelijk een duidelijk profiel te kiezen. Nu staat er in de wijk één kerk voor alle protestanten. Vinden zij allen in deze kerk hun thuis?

Vier 'kleuren' Ieder mens is individu en uniek en dus komen schema's vaak erg kunstmatig over. Toch zijn er ook in Hoogeveen-Oost groepen te onderscheiden. Nynke

Dijkstra reikte mij een indeling aan in vier 'kleuren' aan, die volgens haar terug te vinden zijn in de hele breedte van de PKN. Deze herkende ik ook in de eigen wijkkerk.

De moderne gelovigen

Veel van deze gemeenteleden hebben de cursus 'theologie van gemeenteleden' gevolgd. Bijbel en theologie zijn in hun ogen vooral mensenwerk. Ze staan kritisch tegenover rechtlijnige geloofsuitspraken. Jezus is vooral een voorbeeld voor mensen en er ligt accent op de joodse wortels van het christelijk geloof. Enkelen zien de kerk liever als open algemeen religieuze gemeenschap dan als typisch christelijk. Vaak hecht men binnen deze groep grote waarde aan een strakke liturgie waarbij de

Voor alle protestanten staat er in de wijk één kerk

‘Ik voel me nu minder alleen’

voorkeur uitgaat naar stilte, rituelen en symboolrijke of poëtische geloofstaal. De groep is niet zo groot, maar er horen relatief veel hoog opgeleiden bij. Daardoor heeft de groep zowel in verleden als heden veel invloed gehad. De leeftijd is 50+.

De klassiek reformatorische gelovigen

Voor sommigen van deze groep is de belijdenis en de drie formulieren van enigheid van dusdanig cruciaal belang dat zij lid zijn van een confessioneel beraad. Naast strijdbaarheid tref je binnen deze groep een minder zichtbare bevindelijke kant. Het liefst heeft men een traditionele reformatorische liturgie met de 10 geboden 's ochtends en de geloofsbelijdenis in de avonddienst. In de preek zoekt men bijbeluitleg (eerbied voor het Woord) en een duidelijke boodschap, waarbij de verzoenende kruisdood van Jezus heel belangrijk is. Stilte en symbolen stelt men minder op prijs. Typerend aan deze groep is de trouw in de kerkgang, ook als men het niet met alles eens is. Nieuwe liederen en de bijdrage van de cantorij oogsten niet veel waardering. Een stevige preek? Graag, maar dan wel met nadruk op de Bijbel. De leeftijd is 50+.

De evangelischen

Deze groep heeft weinig met liturgie of met (kritische) theologie. De nadruk ligt op de persoonlijke relatie met een nabije Jezus en God. In de dienst wil men graag het geloof 'belevén' en dan vooral de opgewekte en vreugdevolle kant ervan. Kritiek, twijfel en weerbarstigheid binnen de (geloofs)werkelijkheid krijgen

minder aandacht. Men verlangt in de kerkdienst naar nog meer evenementachtige elementen: theater, humor, beeld, muziekbond. De theologie is orthodox. De leeftijd is laag. Bijna alle kerkelijke actieve 40-minners in Hoogeveen-Oost hebben een min of meer evangelische geloofsbeleving.

De middengroep

De gelovigen binnen deze middengroep zijn het minst uitgesproken. Dat komt ook omdat men zich niet zo bewust is wat men zelf wil, vindt of gelooft. Van zichzelf zegt men: ik ben gewoon. Men wil wel verandering, maar niet te veel. Te veel verandering is een aanslag op het gewone, waarbij men zich goed voelt. De indruk bestaat dat juist binnen deze groep veel behoefte is aan onderlinge aandacht en geborgenheid. De kerk als gemeenschap, als thuis! Dat maakt ze ook welwillend en trouw.

Kleur bekennen Ik vond en vind het belangrijk om deze observatie met de gemeente te delen. Daarom nodig ik tijdens een gemeente-avond de aanwezigen uit om kleur te bekennen, dat wil zeggen in de hoek van de kerk te gaan zitten met gelijkgezinden. Sommigen stuit dit tegen de borst. De door mij geïnitieerde groepsindeling contrasteert te hevig met hun diepe verlangen naar de gemeente als eenheid. Anderen praten vol animo met gelijkgezinden over hun eerdere gedachten en gevoelens. Ze zeggen: 'Ik voel me nu minder alleen.'

En daarmee zijn meteen de twee valkuilen geschetst waarin een veelkleurige gemeente kan vallen. De eerste is doen alsof de verschillen niet

bestaan. De kerkenraad en predikanten doen dan hun best eenieder tevreden te stellen en benadrukken voortdurend dat de gemeenteleden de eenheid moeten zoeken. Maar hierdoor dreigt de gemeente kleurloos te worden, een gemeente waar de eigenheid van iedere gelovige niet wordt gezien en verschillen worden genegeerd. De tweede valkuil is dat de groepen afstand van elkaar nemen en gemeenteleden alleen met gelijkgezinden contact zoeken. Men heeft de gemeenteleden van de andere kleur niets te vertellen én men heeft van de ander niets te vernemen.

In beide gevallen is de kleurrijke gemeente aantrekkelijk noch hoopgevend.

Rust Geïnspireerd door de Bijbel en door de filosoof Buber geloof ik dat 'de ontmoeting' een veelkleurige gemeente verder kan helpen. Daarom nodig ik na de pauze de aanwezigen uit hun eigen hoek in de kerk te verlaten en iemand van een andere kleur te zoeken om samen in gesprek te gaan over de bron van ieders geloof.

Marieke (55) ziet de meeste herkenningspunten in de eerste groep, die van de moderneren. Ze vindt het belangrijk dat christenen het geloof concreet maken. Zelf is ze diaken. Ze krijgt een beetje de kriebels van degenen die vooral naar de kerk gaan voor troost en een blij gevoel. Daar kan ze niets mee. Haar spreekt de profetische kant van het geloof aan. Haar gesprekspartner Peter luistert rustig naar haar enthousiaste verhaal, dat hem toch vooral 'vreemd' in de oren klinkt. Maar hij denkt ook: 'Wat een passie!'

Dan luistert Marieke naar Peter (52), die zich voor de pauze schoorvoetend bij de 'evangelischen' had gevoegd. Hij zegt: 'Telkens weer krijg ik het gevoel dat ik niet meetel. Mijn baas foetert me uit en mijn collega's negeren me. Thuis gaan mijn kinderen hun eigen weg. Als ik eerlijk ben: alleen in de kerk heb ik rust. Alleen in de kerk voel ik die spanning niet. Dan voel ik dat God mij aanvaardt.' Dan zegt hij tegen Marieke 'Herken je je in mijn verhaal?' Marieke geeft geen antwoord, want Peters leven en geloof zijn zo anders dan de hare. Er is niet zozeer herkenning als eerder verbazing over zo veel anders-zijn. Thuis denkt ze ineens aan Peters verlangen naar rust. Wat snakt ze er zelf soms naar. Enkele weken na de gemeente-avond leest Peter een oproep voor collectanten in de kerk. Hij denkt even aan het gedreven verhaal van Marieke en geeft zich op.

Ontmoeting bij de bron Na de genoemde gemeente-avond besluit de kerkenraad om op dit spoor verder te gaan. Tijdens een bezinningsdag

Soms
schuurt zo'n
ontmoeting
behoorlijk

kiezen we voor het jaarthema 'ontmoeting bij de bron, bron van ontmoeting'. Inmiddels is dit thema ook het motto van onze gemeente. We erkennen ermee de veelkleurigheid en tegelijkertijd benadrukken wij dat de identiteit van onze gemeente meer is dan de optelsom van veelkleurige geloofsbelevingen.

Als gemeenteleden staan we rondom onze bron van bestaan. Dat is God die we leren kennen door de Bijbel en vooral door Jezus Christus. Soms zijn we dichtbij de bron, soms wat verder af. We hebben ook allen onze eigen mening, verwachting, hoop en visie met betrekking tot de bron. Die kan behoorlijk van elkaar verschillen (veelkleurigheid). Maar God valt nooit helemaal samen met een interpretatie, beleving of visie. Hij blijft altijd ook de Ander, een 'tegenover', een 'Ik' die ons aanspreekt.

Wanneer we God erkennen als Ander, dan voorkomen we dat we hem gebruiken als instrument voor onze eigen doelen. Anders gezegd: we kunnen God nooit in één van de vier genoemde groepen indelen. Hij is niet kleurloos, maar zijn kleur valt zeker niet vanzelfsprekend samen met de onze. Wie open staat voor een ontmoeting met deze Ander, staat open voor groei, verandering of zelfs voor bekering. Dit gebeurde Mozes op de Horeb, de Samaritaanse vrouw na haar ontmoeting met Jezus. Dit kan ook ons gebeuren.

Zoals de ontmoeting met God verrassende gevolgen kan hebben, zo kan dat ook gaan met ontmoetingen met andersdenkende medegelovigen. Dit gebeurde Marieke en Peter toen zij bereid waren naar het verhaal van de

ander te luisteren. Het uitgangspunt is: Jij bent jij en ik ben ik, maar als we elkaar ontmoeten bij de bron dan kunnen er bijzondere dingen gebeuren. Soms schuurt zo'n ontmoeting behoorlijk. Want over belangrijke thema's als Jezus' kruisdood of bijbelinterpretatie ben je het echt niet zomaar eens.

Anderzijds kunnen ontmoetingen ook verrijken. Zo zijn in Hoogeveen-Oost de groothuisbezoeken populair. Ik denk dat dit komt omdat we bewust kiezen voor het uitwisselen van persoonlijke geloofs- en levensverhalen. Deze veelkleurige verhalen inspireren de andere deelnemers vaak meer dan discussies over standpunten. Een ander voorbeeld is de cantonij, tot voor kort voor velen hét symbool van de moderne gelovigen. Sinds kort is er sprake van een aanwas van nieuwe leden, soms 'zelfs' van een andere kleur. Tijdens de paasnacht zong de groep zangers prachtige liederen van Willem Vogel en Huub Oosterhuis, maar ook een jubellied uit de Evangelische Liedbundel. Het geheel was veelkleurig, aantrekkelijk en hoopgevend. ■